

“ W I E M E T D E D U I V E L W I L E T E N ... ”

TONEELSTUK IN DRIE BEDRIJVEN

VOOR

4 DAMES EN 3 HEREN OF 5 DAMES EN 2 HEREN

DOOR

CARL SLOTBOOM

**Voor Harry,
een onvergetelijke man, die zijn medicijnen met 'cola-tic' wegspoelde.**

ROLVERDELING

John Carter	heer des huizes	(45-55)
Jane Carter	zijn echtgenote	(45-50)
Dave Porter	vriend	(45-55)
Mary Porter	zijn echtgenote	(45-50)
Martha Stanford	buurvrouw	(45-50)
Petula Wilson	kennis van Jane	(30-35)
Collin Russell	inspecteur van politie	(40-60)

(De rol van inspecteur kan eventueel door een vrouw worden gespeeld Collette Russell)

KORTE INHOUD

Het toneelstuk speelt in het Engelse dorp Stockbridge, in de huiskamer van Jane en John Carter.

Het huwelijk van het echtpaar Carter is al jaren niet meer wat het zou moeten zijn en ieder gaat zijn eigen gang. Sedert een aantal jaren heeft John een buitenechtelijke verhouding met de vijftien jaar jongere Alice Hunter.

Op een avond ziet een vrouw John de woning van Alice verlaten, twintig minuten later horen burens hulpgeroep en wanneer de politie arriveert blijkt Alice doodgeschoten te zijn.

DECOR

Het toneel stelt een met smaak ingerichte huiskamer voor, die voor het grootste gedeelte naar eigen wens en mogelijkheden kan worden ingericht. Er zijn in ieder geval twee deuren een deur die naar de hal en buitendeur leidt en een deur naar de bovenverdieping. Tuindeuren en/of een raam met uitzicht op de tuin.

Verder een open haard, een bank, een salontafel en een eettafel waaraan ontbeten wordt en dus niet zo groot hoeft te zijn.

TIJDSTIP VAN HANDELINGEN

Eerste bedrijf - eerste scene	woensdagochtend
Eerste bedrijf - tweede scene	dezelfde dag aan het eind van de middag
Eerste bedrijf - derde scene	dezelfde dag in de vooravond tot aan de late avond
Tweede bedrijf - eerste scene	de volgende ochtend (donderdag)
Tweede bedrijf - tweede scene	dezelfde middag
Tweede bedrijf - derde scene	de volgende dag (vrijdag)
Derde bedrijf - eerste scene	ruim twee weken later

Carl Slotboom,
Amsterdam 1995.
slotboom@quicknet.nl
www.carlslotboom.nl

EERSTE BEDRIJF - EERSTE SCENE

(Als het doek opgaat is het toneel leeg. De tafel is gedekt voor het ontbijt. De radio staat aan en speelt klassieke muziek. Jane komt op, gaat aan tafel zitten en schenkt thee in. Na enkele ogenblikken staat ze op en loopt naar de deur)

JANE John !... John, waar blijf je ?
JOHN **(Achter het toneel)** Ik kom, even de krant uit de brievenbus halen. **(Jane gaat weer zitten. John komt op en zet zijn akte-koffer naast de bank. Dan zet hij de radio uit en legt de krant en de post op de salontafel)** Goedemorgen Jane, goed geslapen ?

JANE Dank je.
JOHN **(Kijkt uit het raam)** Zo te zien belooft het een heerlijke dag te worden. Het is nog wat heïig, maar de zon breekt al door. Het voorjaar heeft iets verrukkelijks vind je ook niet ? **(Gaat zitten)** Ah... verse broodjes.

JANE Ik heb ze zojuist gehaald, ze zijn nog warm. Staat er iets bijzonders in de krant ?

JOHN Ik heb nog niet gekeken. **(Wil opstaan)** Wacht ik zal hem voor je pakken.
JANE Doe geen moeite John. Na het ontbijt lees ik hem op mijn gemak. Was er post ?

JOHN Een paar rekeningen en een kaart van Michael en Martha. Ze laten ons weten het prima naar de zin te hebben in Zuid-Frankrijk.

JANE Michael en Martha ? Die zijn eergisteren terug gekomen.
JOHN De post werkt blijkbaar niet zo snel in Zuid-Frankrijk. Zeg schat, die broodjes zijn werkelijk overheerlijk.

JANE Sinds meneer Sellers de zaak heeft overgenomen is de kwaliteit met sprongen vooruit gegaan.

JOHN Meneer Sellers heeft de zaak van de oude White overgenomen ? Sinds wanneer ?

JANE Sinds een paar maanden, ik heb het je verteld.
JOHN Daar kan ik mij niets van herinneren. **(Kijkt naar het broodje)** Werkelijk overheerlijk.

JANE Meneer en mevrouw White hebben een huisje aan de kust gekocht, in Hastings.

JOHN Als ik me niet vergis woont hun dochter daar.
JANE De oude mevrouw White had voortdurend last van haar luchtwegen en volgens de dokter zou de zeelucht haar erg goed doen. Bovendien wonen ze nu in de buurt van hun dochter en hun enige kleinkind. Is het overigens laat geworden gisteravond ?

JOHN Even na twaalf.

JANE Heb je goed geslapen ?
JOHN Als een blok. Als er voor de deur iemand een kanon had afgeschoten, had ik het naar alle waarschijnlijkheid niet eens gemerkt.

JANE En heeft je bespreking resultaat opgeleverd ?
JOHN Ja, vandaar dat het zo laat geworden is. Maar ja, Tools is een belangrijke klant die je af en toe zijn zin moet geven. We hebben een voor beide partijen gunstige overeenkomst kunnen sluiten en hij stond er op dat ik met hem meeding om op zijn hotelkamer een glaasje op het succes te drinken.

JANE Heb ik die meneer Tools ooit ontmoet ?
JOHN Op de nieuwjaarsreceptie heb ik je aan hem voorgesteld.
JANE Dan heeft hij waarschijnlijk geen al te diepe indruk bij me achtergelaten.
JOHN En hoe was jouw avond ?
JANE Stierlijk vervelend. Een suffige oude man presteerde het om op zo'n vervelende slaapverwekkende toon een lezing te geven dat iedereen opveerde toen het einde in zich leek te komen. Ik was blij dat ik thuis was. Ik heb nog een glaasje gedronken en ben naar bed gegaan. Heb je niet bij me gekeken toen je thuis kwam ?

JOHN Je weet dat ik nooit bij je kijk als ik laat thuis kom. Je slaapt zo licht dat ik bang zou zijn je wakker te maken. Hoe laat was je overigens thuis ?
JANE Dat moet ongeveer tegen tien zijn geweest. Wil je nog thee ? **(John**

knikt en Jane schenkt in) Wat ik je overigens nog wilde vragen, je weet toch dat Dave en Mary vanavond komen hè ?

JOHN **(Verbaasd)** Dave en Mary ?

JANE John ! Ze zouden tegen borreltijd komen en dan blijven eten. Je wilt me toch niet vertellen dat je het bent vergeten ?

JOHN Eerlijk gezegd wel.

JANE Je hebt toch hoop ik geen andere afspraken gemaakt voor vanavond ?

JOHN Ja.

JANE Ook dat nog ! Af en toe ben je werkelijk onmogelijk John !

JOHN Ik heb een overvolle agenda Jane en dan bestaat de mogelijkheid dat ik weleens iets over het hoofd zie.

JANE Als je je agenda beter zou gebruiken, zou je dat niet gebeuren.

JOHN Ik gebruik m'n agenda altijd correct, dat weet je.

JANE Schrijf er in het vervolg dan ook je privé-afspraken in. Ik kan Dave en Mary onmogelijk afzeggen John. De laatste keer kwam er ook al iets tussen en je weet hoe Mary is.

JOHN Ja... hysterisch.

JANE Dat is overdreven. Ze is weliswaar een nerveus type, maar hysterisch is ze beslist niet. Je moet maar iets verzinnen John, je moet op tijd weer thuis zijn. Je kunt onmogelijk van mij verwachten dat ik onze gasten alleen ontvang.

JOHN Ik zal kijken wat ik kan doen, maar ik zeg je dat het een moeilijke opgave wordt op het laatste ogenblik afspraken af te zeggen.

JANE Je zegt maar dat je je niet lekker voelt of zoiets.

JOHN Niet lekker ? Maar ik voel me kiplekker.

JANE Je hebt altijd al een talent gehad voor acteren, dus zo'n smoes zal je wel niet moeilijk vallen.

JOHN Talent voor acteren ? Hoe kom je daar nu weer bij ?

JANE In de jaren dat we met elkaar zijn getrouwd heb je dat meer dan eens bewezen.

JOHN Je bent toch hoop ik niet van plan ouwe koeien uit de sloot te halen is het wel ?

JANE Ik wilde er alleen maar mee zeggen dat het niet bepaald uitnodigend is vanmiddag niet thuis te zijn als Dave en Mary komen.

JOHN Ze zullen het begrijpen en bovendien kennen we ze al zo lang dat ze het niet erg zullen vinden als ik wat later zou zijn.

JANE Nee, maar ik wel !

JOHN Ik zal mijn uiterste best doen, maar ik zeg je...

JANE Dat het erg moeilijk is om op zo'n korte termijn afspraken af te zeggen. Ik heb je al vaker gevraagd wat minder met je werk bezig te zijn en je aandacht zo af en toe eens op het gebeuren hier te richten.

JOHN Ik heb nu eenmaal een verantwoordelijke en vooral drukke baan. Bovendien pluk jij hier ook de vruchten van.

JANE Dat is een opmerking die ik niet kan waarderen, dat weet je.

JOHN Het spijt me. Laten we er niet meer over praten. Ik zal zorgen dat ik op tijd thuis ben.

JANE Daar reken ik op. Waar heb je de krant gelaten ?

JOHN Op de tafel. Ik zal hem pakken. **(Staat op en geeft de krant. Gaat weer zitten en schenkt thee in)** Iets bijzonders in de krant ?

JANE **(Laat haar ogen over de krant glijden)** Politiek geharrewar zoals altijd. Noodweer in Italië en een moord in Salisbury.

JOHN Salisbury ?

JANE **(Leest voor)** In haar woning in Salisbury is vannacht het lichaam van een jonge vrouw gevonden, die doodgeschoten bleek te zijn. Buren hoorden hulpgeroep en waarschuwden de politie. Toen deze arriveerde bleek de eenendertigjarige Alice H. reeds te zijn overleden. **(John laat langzaam zijn kopje zakken)** Over het motief en de dader tast de politie vooralsnog in het duister. Vreselijk. **(Kijkt naar John)** Wat is er John, voel je je niet goed ?

JOHN Mag ik die krant eens zien ? **(Pakt de krant en leest)** O mijn God...

JANE Je bent lijkebleek John. Wat is er aan de hand ?

JOHN **(Kijkt op van de krant)** Hè ?... Wat bedoel je ?...

JANE Ik vroeg of je je wel goed voelde.

JOHN Waarom ? Ik bedoel... waarom zou ik me niet goed voelen ?

JANE Ik kreeg de indruk, je was opeens zo bleek.

JOHN **(Staat op)** Het is niets, ik ben wat moe, dat is alles.

JANE Je werkt te hard en te veel, je zou je wat meer moeten ontspannen. Waarom bel je niet naar de zaak dat je vandaag niet komt ? We zouden een wandeling kunnen maken of gewoon rustig in de tuin kunnen zitten.

JOHN **(Heftig)** In de tuin zitten ?! Ik heb wel iets anders te doen dan in de tuin te zitten Jane !

JANE Wat is er aan de hand John ? Het was maar een voorstel.

JOHN Je weet heel goed dat ik voor dergelijke nietsdoenerij geen tijd heb. Ik moet opschieten anders kom ik nog te laat. **(Staat op en zoekt)** Waar is m'n koffer nu weer ?! M'n koffer ! Nooit staat in dit huis iets op zijn plaats !

JANE Dat is onzin en bovendien staat je koffer op de plek waar je hem zoëven hebt neergezet... naast de bank.

JOHN Hè ? O... Nou, tot eh... tot vanmiddag, ik moet opschieten. **(Geeft een vluchtige kus op haar wang en gaat af)**

JANE **(Staat op en roept hem na)** Zorg dat je op tijd weer thuis bent ! Deze baan zal hem nog eens opbreken. Dit houdt geen paard vol. **(Gaat weer zitten en leest de krant. Deurbel. Jane gaat af en komt even later terug met Martha)** We kregen vanmorgen jullie kaart en vernamen dat jullie het erg naar de zin hadden in Zuid-Frankrijk.

MARTHA Mijn hemel, die kaart heb ik twee weken geleden verstuurd.

JANE Ga zitten Martha. Wil je thee, hij is nog vers.

MARTHA **(Gaat zitten)** Ja, heerlijk. **(Jane schenkt thee)** Begrijp jij nou dat die Fransen op de vroege morgen al wijn kunnen drinken ? Michael deed op het laatst ook niet anders.

JANE Michael drinkt toch nooit op de dag ?

MARTHA Hij had zich zeer snel aan de gewoonte van het land aangepast. Nood breekt wetten, zullen we maar zeggen. Je weet dat hij slecht tegen drank kan. 's-Middags was hij dan ook te belabberd om uit zijn ogen te kijken. Nou meid, ik kon er op wachten. Tegen half drie begon de siësta en die duurde dan tot een uur of half vijf. Reuze gezellig zal ik je vertellen.

JANE God meid, wat vervelend voor je.

MARTHA Ik dacht als ik zo nog een aantal weken moet doorbrengen ga ik liever naar huis.

JANE Kan ik me voorstellen.

MARTHA Op een middag toen hij weer lag te ronken, heb ik m'n mooiste badpak aangetrokken, je weet wel die strakke blauwe met die witte strepen en ben aan de rand van het zwembad gaan liggen. Meid, ik leek wel een advertentie zal ik je vertellen. Vrouw alleen zoekt verpozing. Het duurde tien minuten, toen kwam de eerste verpozer. Een charmeur... meid, niet te geloven. Een fransman ten voeten uit. Gitzwart haar, een figuur om van te watertanden en lekker veel haar op z'n borst. Je hebt Michael wel eens in zwembroek gezien hè ?

JANE Ja, vorig jaar zomer.

MARTHA Nou, dan hoeft ik je niets meer te vertellen dacht ik zo. Of ik alleen was... dat ik zo charmant was... ach je kent dat soort flauwekul wel. Ja hoor, ik was alleen... mijn man slaapt zijn roes uit. Dat laatste heb ik er niet bij gezegd hoor, dat vond ik niet nodig. De volgende middag zat hij er weer en komt weer naar me toe. Wij een stukje zwemmen, een beetje zonnen, een beetje babbelen. De vierde dag stelt hij voor een drankje aan de bar te gebruiken. Afijn, ik achter hem aan naar de bar, maar laat hij nou de bar op zijn kamer bedoelen. Nou meid, meer hoeft ik je niet te vertellen hè ?! Zaaaálig gewoon... en dat is nog bescheiden uitgedrukt. Het leek de tour de France wel... wat een finish !

JANE En Michael ? Heeft hij niets gemerkt ?

MARTHA Ben je mal ! Die was buiten westen. We lagen elke middag plat zozeged.

Michael in zijn alcoholisch coma en ik... nou ja, je weet wel. Ach, het is al jaren niets meer tussen ons. Soms heb ik de indruk dat hij impotent is. Ik heb er mee leren leven en eerlijk gezegd zou er na al die jaren ook niet meer aan moeten denken. Hoe is het eigenlijk tussen John en jou ?

JANE Hè ?... John ?...

MARTHA Ja, John... je weet wel... je man. **(Moet er zelf om lachen)**

JANE Het gaat z'n gangetje. John is erg druk op het moment. Veel werk, laat thuis. Gisteravond was het na twaalven.

MARTHA Michael zit elke avond voor de buis. Een verschrikking zal ik je vertellen. Tegen negen uur pakt hij een zakje chips, elke avond weer. Nou meid dan kan ik hem wel wurgen. Tureluurs word ik van dat gekraak elke avond ! In Frankrijk hield hij siësta, thuis eet hij chips. Romantisch hè ?

JANE **(Met een glimlach)** Je hebt het wel getroffen. **(Telefoon)** Met mevrouw Carter... Dag Cindy... Nee hoor, hij is onderweg, hij had zich wat verlaat... Met een kwartiertje denk ik... Dat is goed. Dag Cindy. **(Legt op)**

MARTHA Nog steeds die secretaresse met die grote boezem ?

JANE Zo groot is die boezem niet, het is grotendeels nep. Ze vroeg zich af waar John bleef. Heb jij overigens de krant al gelezen ?

MARTHA Vluchtig ingekeken, meer niet. Waarom ?

JANE Er stond een artikel in waarvan ik de indruk kreeg dat het John nogal raakte.

MARTHA Hoe bedoel je ?

JANE **(Pakt de krant en geeft hem aan Martha)** Lees dit eens.

MARTHA **(Leest)** Vreselijk om zo aan je einde te komen en nog zo jong.

JANE John reageerde zo vreemd toen ik het artikel voorlas.

MARTHA Vroeger las ik Michael ook wel eens iets voor uit de krant, maar hij luisterde nooit. Toen ben ik er op een gegeven moment maar mee gestopt. Volgens mij heeft hij het nooit gemerkt.

JANE Hij werd lijkleek en heel erg nerveus.

MARTHA Wie ? John ?

JANE Agressief bijna.

MARTHA Kwam het door dat artikel ?

JANE Ik weet het niet. Ik kreeg echter wel de indruk dat hij erg schrok.

MARTHA Kende hij die vrouw, die eh... **(Kijkt in de krant)** die Alice H.

JANE Ik zou het niet kunnen zeggen. John kent vele vrouwen waarvan ik het bestaan niet weet.

MARTHA Heb je het niet gevraagd ?

JANE Even speelde ik met de gedachte, maar ik heb het niet gedaan. **(Staart voor zich uit)**

MARTHA Jane !... Jane, je denkt toch niet... ?

JANE Wat bedoel je ?

MARTHA Je denkt toch niet dat John... ?

JANE Dat John er iets mee te maken zou kunnen hebben ?

MARTHA Eh... ja... zoiets...

JANE John zou nog geen vlieg kwaad kunnen doen. Nee, dat kan ik mij niet voorstellen.

MARTHA Heb je iets aan hem gemerkt... ik bedoel, heb je iets aan hem gemerkt vóóordat je dat artikel voorgelezen had ?

JANE Nee, hij leek me juist heel opgeruimd en ontspannen. Hij zei dat het een mooie dag beloofde te worden en dat de broodjes hem heerlijk smaakten.

MARTHA Zou je kunnen zeggen dat hij veranderde nadat je het artikel had voorgelezen ?

JANE Misschien verbeeld ik het me maar. Hij was wat geprikkeld omdat ik Dave en Mary voor de borrel en het diner heb uitgenodigd. Hij was het natuurlijk weer vergeten en moet nu allerlei kunstgrepen uithalen om zijn gemaakte afspraken te verzetten. Maar... Martha, je denkt toch niet dat... ?

MARTHA Welnee meid, natuurlijk niet.

JANE Ik zou het me ook niet voor kunnen stellen. John ziet de vrouwen als uiterst aangenaam tijdverdrijf en zou het niet in zijn hoofd halen een vrouw om zeep te brengen.

MARTHA Toch krijg ik de indruk dat je je zorgen maakt.
JANE Zorgen is teveel gezegd, het was meer verbazing dat hij zo vreemd reageerde.

MARTHA Niets is zo ondoorgrondelijk als de man Jane. Ze lijken zo sterk en robuust, maar eigenlijk zijn het zielige stumperds die zich voortdurend in de nesten werken en dan bij een vrouw uithuilen. Praat me niet van mannen !

JANE Je hemelde anders behoorlijk op over je fransman.
MARTHA Ik prees zijn fysieke kwaliteiten, meer niet.
JANE Nou ja, zoals gezegd, het zal te maken hebben met het bezoek van Dave en Mary. **(Denkt na)** Maar stel je nou eens voor dat hij die vrouw, die Alice H. werkelijk heeft gekend Martha.

MARTHA Dat is dan nog altijd geen reden dat hij haar vermoord zou hebben. Geloof me Jane, je ziet spoken. Je moet niet zulke gedachten hebben, dat is niet goed. Je moet het uit je hoofd zetten, niet meer aan denken.

JANE Je hebt gelijk. Wil je nog thee ?
MARTHA Eén kopje nog en dan moet ik werkelijk gaan, ik heb nog zoveel te doen thuis.

JANE **(Schenkt thee in)** Bovendien had John gisteravond een bespreking met meneer Tools, een zakenrelatie. Na deze bespreking is hij met Tools mee gegaan naar diens hotelkamer om een glaasje te drinken.

MARTHA Dan is alles toch in orde nietwaar ?
JANE Meneer Tools heeft dus de nacht in een hotel doorgebracht.
MARTHA Wat wil je daarmee zeggen.
JANE Niets. Ik vraag mij alleen af in welk hotel en in welke plaats.
MARTHA Vraag het John.
JANE Stel je voor dat John iets met de dood van die Alice H. te maken heeft Martha, dan zou een dergelijke vraag hem misschien achterdochtig kunnen maken.

MARTHA Jane ! Je denkt toch niet werkelijk... ?
JANE Natuurlijk niet, maar het houdt me wel bezig. Jij hebt hem vanmorgen niet gezien. Hij gedroeg zich zo vreemd, bijna onherkenbaar. **(Denkt na)** Zou je iets voor me willen doen Martha ?

MARTHA Zeg het maar.
JANE Zou jij naar de zaak willen bellen en vragen waar meneer Tools te bereiken is ?

MARTHA Waarom ik ?
JANE Omdat de juffrouw van de receptie mijn stem onmiddellijk herkent.
MARTHA En wat zeg ik als de receptioniste vraagt waarom ik wil weten waar meneer Tools te bereiken is ?

JANE Geen idee, verzin maar iets.
MARTHA Waarom wil je dit weten Jane ?
JANE Ik wil weten of John gisteravond werkelijk de avond heeft doorgebracht met meneer Tools.

MARTHA Wil je die meneer Tools dan bellen ?
JANE Dat weet ik nog niet.
MARTHA Ik zeg je Jane, je ziet spoken. Maar goed, ik wil het wel doen. **(Gaat naar de telefoon)**

JANE Wacht, ik zal het nummer voor je draaien. **(Draait nummer)**
MARTHA Goedemorgen juffrouw, ik had graag met meneer Tools gesproken. Kunt U mij zeggen waar ik hem kan bereiken ?... Ja hoor, ik wacht... Wat zegt U ?... Weet U dat zeker ?... O... Dank U voor de inlichting, goedemorgen. **(Legt op)** Je vertelde dat John gisteravond met meneer Tools een bespreking had gevoerd ?

JANE Dat klopt.
MARTHA John kan gisteravond geen bespreking met meneer Tools hebben gehad Jane. Meneer Tools is gisterochtend al naar Hamilton terug gereden.

JANE Gisterochtend ?... Maar dat kan... De receptioniste moet zich vergissen.
MARTHA Volgens haar heeft ze gisteren tegen half vijf meneer Tools gebeld... in Hamilton.

JANE Maar John heeft gezegd dat hij gisteravond...

MARTHA Dan heeft hij blijkbaar niet de waarheid gesproken. Hamilton is meer dan vierhonderd kilometer hier vandaan en ik kan me niet voorstellen dat die meneer Tools 's-ochtends naar huis rijdt om tegen de avond weer achter het stuur te kruipen om diezelfde vierhonderd kilometer terug te rijden. Wat ik je zei Jane, ze werken zich voortdurend in de nesten die kerels. Wat ben je nu van plan ?

JANE Geen idee... daar moet ik over nadenken. Eén ogenblik Martha. **(Neemt de hoorn van de haak en draait een nummer)** Dag Cindy, met mevrouw Carter. Is mijn man inmiddels gearriveerd ?... Nog niet... Ja, laat hem even bellen als hij er is. Dag Cindy. **(Legt op)** Vreemd... hij had er nu toch moeten zijn.

MARTHA Het schijnt dat een moordenaar altijd terugkeert naar de plek van het misdrijf.

JANE **(Verontwaardigd)** Martha !

MARTHA O... neem me niet kwalijk Jane, dat was niet erg tactvol.

JANE Het geeft niet.

MARTHA Misschien moet hij nog een boodschap doen voor dat hij naar de zaak gaat.

JANE Als dat zo is zou Cindy als zijn secretaresse dat moeten weten en had ze mij niet gebeld. **(Telefoon)**

JANE Hallo ?... Dag Cindy... Wat zeg je ?!... Een aanrijding ?!... Hoe weet je dat ?... Heeft hij zelf gebeld ?... Heeft hij jou gevraagd mij te bellen ? ... Nee, dat begrijp ik Cindy, dat is erg lief van je... Waar ?... **(Verbaasd)** Maar dat is... Nee, laat maar Cindy, het is goed... Nee, zeg hem maar niet dat je mij gebeld hebt... Ja, dat is goed. Dag Cindy, nogmaals bedankt. **(Legt op)** Ook dat nog !

MARTHA Wat is er gebeurd Jane ?

JANE John heeft een paar minuten geleden naar de zaak gebeld. Hij heeft een aanrijding gehad.

MARTHA Ernstig ?

JANE Alleen blikshade.

MARTHA Geluk bij een ongeluk. Waar is het gebeurd ?

JANE Houd je vast Martha... op de A 30 tussen Stockbridge en Salisbury.

MARTHA Maar...

JANE Wat moet John in hémelsnaam op de A 30 op weg naar Salisbury ?

DOEK EN EINDE EERSTE BEDRIJF - EERSTE SCENE

EERSTE BEDRIJF - TWEEDE SCENE

(Dezelfde dag, aan het einde van de middag. Als het doek opgaat is het enige uren later. Jane zit op de bank. John staat voor het raam en kijkt naar buiten)

JOHN Ik begrijp het ook niet Jane, ik begrijp het werkelijk niet.
JANE Je zegt me dat de auto die voor je reed plotseling op de rem ging staan.
JOHN De chauffeur beweerde dat er een konijn de weg over stak. Een konijn of een kat.
JANE Hield je niet voldoende afstand ?
JOHN Ja, maar het gebeurde allemaal zo ontzettend snel.
JANE Wat een geluk dat je in de riemen zat.
JOHN **(Schenkt een cognac in)** Je had misschien gelijk toen je vanmorgen zei dat ik teveel en te hard werkte Jane. Ik heb er op weg naar de zaak over nagedacht.
JANE Op weg naar de zaak ?
JOHN Ja, vanochtend.
JANE Waar is dat ongeluk precies gebeurd John ?
JOHN Waar ?... Op eh... op de A 30...
JANE Op de A 30 ? Dat is toch de weg naar Salisbury ?
JOHN Eh... ja...
JANE Maar John, hoe kom je in hemelsnaam op de A 30 terecht ? Als je naar de zaak gaat heb je dáár toch niets te zoeken ?
JOHN Ik wilde niet meteen naar de zaak, ik wilde nadenken over hetgeen je gezegd had.
JANE Op de A 30...
JOHN **(Heftig)** Ja, op de A 30 ! Jane, ik ben gewoon het dorp uitgereden en ben toevallig op die weg terecht gekomen. Daar is toch niets bijzonders mee aan de hand ?!
JANE Dat heb ik ook niet beweerd John. Ik vroeg mij alleen af hoe je op de A 30 terecht gekomen was.
JOHN Waarom ?!
JANE Nu reageer je weer net zo geprikkeld als tijdens het ontbijt.
JOHN Af en toe ben je net je moeder, die maakt ook van elke mug een olifant !
JANE Ik weet hoe je over mijn moeder denkt, maar laten we bij de zaak blijven John. Sinds vanmorgen reageer je op alles wat ik zeg met een ongekende heftigheid. Wat is er toch met je aan de hand ?
JOHN Er is helemaal niets met me aan de hand... helemaal niets !
JANE Heeft het met dat krantartikel te maken ?
JOHN Krantartikel ?
JANE Het artikel dat ik vanmorgen voorlas. De moord op die vrouw, die eh ... Alice H.
JOHN Hoe kom je dáár nu bij ?!
JANE Toen je vanmorgen opstond zei je dat het een mooie dag zou worden, dat het voorjaar iets verrukkelijks had en dat de broodjes je heerlijk smaakten.
JOHN Wat is daar op tegen ?
JANE Niets. Maar vanaf het moment dat ik dat artikel voor had gelezen leek je veranderd te zijn. Je reageerde behoorlijk agressief toen ik je voorstelde het wat rustiger aan te gaan doen en toen je je koffer niet zo snel kon vinden, die nota-bene op zijn vaste plek stond, viel je tegen me uit en schreeuwde dat er in dit huis nooit iets op zijn plaats staat.
JOHN Ik heb niet agressief gereageerd en zeker niet geschreeuwd ! Ik was aan de late kant en had haast.
JANE Als je werkelijk zo'n haast had, dan begrijp ik niet dat je niet meteen naar de zaak bent gegaan.
JOHN Je hebt de gave om alles wat ik doe te analyseren. Voor alles wil je een passende verklaring. Er zijn dingen in het leven die gewoon gebeuren Jane, zonder dat daar een verklaring voor is ! Ik heb je zoëven verteld dat ik wilde nadenken over hetgeen je me tijdens het ontbijt had gezegd en dat ik toen, zonder dat ik er erg in had, op de weg naar... Mijn God Jane, probeer

het te begrijpen en houdt alsjeblieft op me voortdurend iets aan te praten !

JANE **(Na een stilte)** Heb je die vrouw gekend John ?

JOHN Welke vrouw ? Waar heb je het nu weer over ?

JANE Die vermoord is, die Alice H...

JOHN Wat een belachelijke veronderstelling.

JANE Ik veronderstel helemaal niets, ik vraag alleen of je haar hebt gekend.

JOHN Hoe kom je dáár nu bij ?!

JANE Ik vroeg het mij af.

JOHN Waarom in hemelsnaam ?!

JANE Gewoon...

JOHN Nee Jane, ik heb die vrouw niet gekend. Tevreden ?! Ik krijg de indruk dat je mijn gedrag en die aanrijding met alle geweld in verband wilt brengen met het artikel dat vanmorgen in de krant stond.

JANE **(Na een stilte)** Wat gebeurt er nu met de auto ?

JOHN Niets, die is total-loss. Deze week zal ik een nieuwe bestellen. Ik moet eerst een beetje tot rust komen.

JANE Dat kan ik mij voorstellen.

JOHN Door al die gebeurtenissen is m'n hele dag in de war. Ik ga naar m'n kamer, ik moet een aantal dingen regelen... afspraken afzeggen. Ik zou het prettig vinden even niet gestoord te worden, ik moet verschillende telefoongesprekken voeren. Hoe laat komen Dave en Mary ?

JANE **(Kijkt op haar horloge)** Tussen nu en een half uur.

JOHN Ook dát nog !

JANE Zal ik ze afzeggen ? Ik kan de situatie uitleggen.

JOHN Doe geen moeite, ik sla me er wel doorheen. Bovendien wordt Mary anders weer hysterisch.

JANE Nerveus.

JOHN Noem het zoals je wilt. Roep me maar als ze er zijn.

JANE Vergeet je niet om te kleden. Je smoking hangt in de kast op de gang.

JANE **(John gaat af)**

JANE **(Als John af is ziet Jane zijn koffer staan. Ze kijkt om de hoek van de deur en maakt vervolgens heel voorzichtig de koffer open. Ze haalt er een aantal kranten uit. Het publiek moet kunnen zien dat er in elke krant een artikel met een rode viltstift is omlijnd. Ze legt de kranten weer in de koffer en zet deze op zijn plaats. Kort daarna komt John op)**

JOHN **(Nerveus)** M'n koffer... waar is m'n koffer ? **(Ziet z'n koffer en pakt deze)**

JANE Wat doe je nerveus John.

JOHN Niet weer Jane... begin nu niet weer, ik heb andere zorgen op dit moment !

JANE **(Gaat af)**

JANE Die indruk krijg ik zo langzamerhand ook. **(Dan gaat ze naar de telefoon en draait een nummer)** Hallo Martha met Jane. Ik moet het kort houden, Dave en Mary kunnen elk ogenblik hier zijn. John zit boven in zijn werkkamer en telefoneert voor de zaak... Wat zeg je ?... Nee, hij heeft boven een eigen telefoon met een eigen nummer... Dat zal ik je vertellen. Hij had z'n koffer in de kamer laten staan en een innerlijke stem zei me dat er iets niet in orde was. Ik heb in die koffer gekeken en wat denk je dat ik gevonden heb ?... Nee, natuurlijk niet, dat kun je ook niet weten. John heeft in zijn koffer een aantal kranten die hij vanmorgen gekocht moet hebben. In elke krant staat het bericht van die moord in Salisbury en elk artikel is door hem met een viltstift omlijnd. Hij was zoëven beneden omdat hij vergeten was z'n koffer mee naar boven te nemen. Het viel me op dat hij uiterst nerveus was. Ik maak me zorgen Martha... grote zorgen... Op dit moment nog niets, Dave en Mary kunnen elk ogenblik komen... Ja dat is goed, ik houd je op de hoogte. Praat er in elk geval met niemand over en zeker niet met Michael. Martha ik moet ophangen want Dave en Mary komen er aan. Je hoort nog van me. **(Legt op en loopt naar de deur)** John ! John, Mary en Dave komen er aan, kom je beneden ? **(Jane af en komt even later met Mary en Dave weer op)**

DAVE Is John er niet ?

JANE Hij is boven. Hij moest een paar telefoongesprekken voeren voor de zaak maar hij komt zo beneden. Ga zitten, John verzorgt de drankjes.

MARY **(Kijkt naar de tuin)** Wat staat je tuin er prachtig bij Jane. Heel anders dan bij ons. Ik kom er gewoon niet aan toe. Ik kan er de puf niet voor opbrengen.

JANE En jij Dave, is tuinieren niets voor jou ?

DAVE Mijn hemel, nee.

MARY Dave kan geen planten van onkruid onderscheiden. Nee, dat wordt niets.

JANE Je zou onze tuinman eens moeten bellen, een echte vakman. Hij vertelde me vorige week dat hij nog wel tijd over had om nóg een tuin onder zijn hoede te nemen.

MARY Heb ik je overigens al verteld dat Dave weer begonnen is met het geven van colleges aan de universiteit ?

JANE Is het heus Dave ? Wat geweldig voor je. Kun je het combineren met je praktijk ?

DAVE Het vraagt enige aanpassingen, maar tot nu toe lukt het allemaal prima.

JOHN **(Komt op, gekleed in smoking)** Neem me niet kwalijk dat ik me wat heb verlaat. Ik had nog het één en ander te doen. **(Geeft Mary een kus)** Dag Mary, leuk je weer eens te zien. **(Geeft Dave een hand)** We zien elkaar te weinig Dave, maar ja, je weet, m'n werk neemt nogal wat tijd in beslag.

JANE Ik roep al jaren dat hij het wat rustiger aan moet doen.

DAVE Je lijkt Mary wel.

MARY Twee roependen in de woestijn. Ach Jane, dat heeft geen enkele zin.

JANE Dave is weer begonnen met het geven van colleges.

JOHN Werkelijk ? Je kunt het niet laten hè ? Wil ik straks alles van weten Dave. Wat mag ik te drinken inschenken ? Dave het oude recept ? Ik heb een uitstekende cognac. **(Dave knikt)** En jij Mary ? **(John schenkt twee glazen cognac in)**

MARY Ik weet niet of ik wel alcohol zal drinken. Ik heb medicijnen genomen.

JANE Medicijnen Mary ?

MARY Ik weet niet of de combinatie alcohol en medicijnen nu wel zo goed is.

DAVE Ik had vroeger een oom die een hele apotheek medicijnen slikte... en altijd met een borrel. Ik herinner mij dat ik eens zei Harry, medicijnen spoel je met water weg. Daarop keek hij op de bijsluiters en antwoordde daarvan staat niets geschreven op dit briefje.

JANE Waar slik je medicijnen voor Mary ?

MARY Ik voel me zo onrustig de laatste tijd.

DAVE Zenuwen.

MARY Ik weet niet wat het is. Het ene moment heb ik het warm, het andere moment koud. En nerveus hè, verschrikkelijk nerveus.

JOHN Zo ken ik je helemaal niet Mary.

DAVE Je wilt me toch niet vertellen dat je nooit is opgevallen dat Mary een nerveus type is ?!

JOHN Ik zal er niet zo opgelet hebben.

JANE Gaat het beter nu je die medicijnen slikt ?

MARY Ja... maar nu heb ik maagpijn.

DAVE Dat staat op ook op de bijsluiters schat. Het is één van de bijwerkingen bij dit middel, dat heb ik je verteld.

JOHN Een klein glaasje zal toch geen kwaad kunnen ?

DAVE Ik heb Harry nooit horen klagen en maagpijn heeft hij bij mijn weten nooit gehad.

JANE John heeft vanochtend een aanrijding gehad.

JOHN Dat is niet zo belangrijk Jane.

DAVE Een aanrijding ?

MARY Misschien kan een klein glaasje sherry geen kwaad.

JANE Schenk je mij ook een glas sherry in John ? **(John schenkt twee glazen sherry in)**

DAVE Maar vertel van die aanrijding kerel. Ernstig ?

JOHN Total-loss, maar ik mankeer gelukkig niets.

JANE John knalde op zijn voorganger die plotseling op de rem stond toen er een konijn de weg overstak.

DAVE Vervelende zaak zeg.

MARY Geen gewonden bij de tegenpartij ?

JOHN We zijn allebei met de schrik vrij gekomen.

DAVE Godzijdank. Hoe ga je nu naar de zaak ?

JOHN De garage heeft meteen een leen-auto ter beschikking gesteld. Deze week bestel ik een nieuwe.

DAVE Ik kreeg toch altijd de indruk dat jij een voorzichtige chauffeur was John.

JOHN Er zijn dagen dat alles tegenzit. Ik moet een moment in gedachten zijn geweest. Maar je rekent er toch niet op dat je voorganger zo maar opeens boven op zijn rem gaat staan ?

DAVE Waar is het gebeurd ?

JANE Op de A 30 richting Salisbury.

MARY Hebben jullie het in de krant gelezen ? Van die moord in Salisbury bedoel ik ? Vreselijk om zo aan je einde te komen.

DAVE Hebben ze de moordenaar al te pakken ?

MARY De politie tast nog in het duister. Dat vind ik zo mooi gezegd altijd de politie tast nog in het duister.

DAVE Moest je voor zaken in Salisbury zijn John ?

JOHN Nee... ik eh...

JANE John heeft het erg druk op dit moment. Vanmorgen zei ik nog tegen hem dat het me beter leek wanneer hij het de komende tijd eens rustiger aan zou doen en zich eens wat meer zou ontspannen.

DAVE Je kunt wel een paar pillen van Mary slikken, die heeft er genoeg. **(Lacht hier hartelijk om)** Die cognac is werkelijk voortreffelijk John.

JOHN Ik begrijp de hint Dave. Drink uit dan zal ik bijschenken. **(Telefoon gaat. John schenkt twee glazen cognac in)**

JANE Met mevrouw Carter... Hallo ?... **(Legt op)**

JOHN Wie was dat Jane ?

JANE Geen idee er werd niets gezegd en opgelegd.

MARY Hebben jullie al vacante-plannen ?

JANE Ik wil dit jaar maar weer eens naar Amerika.

DAVE Daar ben je vorig jaar toch al geweest ?

JOHN Dat is inmiddels alweer vier jaar geleden Dave.

MARY En jij John ?

JOHN Daar heb ik eerlijk gezegd nog niet over nagedacht. Misschien blijf ik thuis, misschien ook ga ik wel met Jane mee naar Amerika.

MARY Dat zou dan voor het eerst sinds jaren zijn dat jullie weer samen op vacante gaan.

DAVE Misschien zouden wij ook eens gescheiden op vacante moeten Mary. Heel veel mensen doen dat tegenwoordig.

MARY Klopt het dat Michael en Martha weer terug zijn uit Zuid-Frankrijk ?

JANE Ze zijn eergisteren thuis gekomen.

DAVE Hebben ze het naar de zin gehad ? Michael heeft toch altijd zo'n hekel aan vakanties ?

JANE Ze hebben zich uitstekend vermaakt. Martha was hier vanochtend.

JOHN Martha ? Daar heb je me niets van verteld.

JANE Door dat gedoe met die aanrijding is daar niets van gekomen. Ik had het je nog willen vertellen.

DAVE Voor zover ik Martha ken had ze niets bijzonders te vertellen, dus zoveel zal je niet gemist hebben John.

JANE **(Telefoon)** Ja ?... Dat is goed, we komen. **(Legt op)** Florence heeft het eten opgediend, we kunnen aan tafel.

JOHN Onder het eten moet je me vertellen over je colleges Dave, ik ben erg benieuwd. **(Gaan pratend en lachend af)**

DOEK EN EINDE VAN HET EERSTE BEDRIJF - TWEEDE SCENE

EERSTE BEDRIJF - DERDE SCENE

(Dezelfde dag, na het diner. Als het doek opgaat is het toneel leeg, Kort daarop verschijnen John en Dave)

DAVE Het diner was werkelijk fantastisch John. Jullie boffen met een hulp als Florence.

JOHN Ja ze is geweldig. We zouden niet weten wat we zonder haar moesten beginnen. Jane heeft een vreselijke hekel aan koken. Haar kleren gaan er zo van stinken zegt ze. Nog een cognac ?

DAVE Graag, hij is werkelijk voortreffelijk.

JOHN **(Schenkt twee glazen cognac in)** Ik heb hem uit Frankrijk laten komen. Een zakenrelatie heeft het geluk gehad te trouwen met een Française wiens vader de trotse bezitter was van één der beste wijngaarden van de streek. De man is op leeftijd en heeft enkele jaren geleden zijn bedrijf verkocht. In het verkoopcontract heeft hij de clausule laten opnemen dat hij elk jaar tweehonderdvijftig flessen wil ontvangen. Een aantal behoudt hij zelf, de overigen geeft hij weg of verkoopt ze. **(Geeft het glas aan Dave)** Cognac van een dergelijke kwaliteit is in Engeland niet te vinden. Op je gezondheid Dave.

DAVE **(Met nadruk)** Op de jôuwe John.

JOHN Wat zeg je dat vreemd... zoveel nadruk.

DAVE Je moet het me maar niet kwalijk nemen John, maar ik heb je tijdens het diner zitten observeren en ik krijg sterk de indruk dat het niet goed met je gaat.

JOHN Hoe kom je daar nu bij ?

DAVE Ik weet het niet... je bent anders... afwezig.

JOHN Ik ben erg druk de laatste tijd. Ik zit met personeelstekort en de mensen die solliciteren beschikken niet over de capaciteiten die de positie van hen verlangt. Dit duurt nu al maanden.

DAVE Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat er behalve de problemen op de zaak, andere problemen een rol spelen.

JOHN Andere problemen ? Je bedoelt... privé ?

DAVE Bijvoorbeeld.

JOHN Je kunt je misschien voorstellen dat die aanrijding mij parten speelt.

DAVE Uiteraard. Desondanks is er nog iets dat je dwars zit.

JOHN Spreekt hier de psychiater ?

DAVE Nee John, op de eerste plaats een vriend.

JOHN Ach... het is niets bijzonders... een paar kleine dingen die me bezighouden...

DAVE Draai er niet omheen John, voor de draad ermee. **(John zwijgt)** Ik bied je mijn hulp aan John.

JOHN Dat weet ik Dave, dat weet ik en dat waardeer ik ten zeerste, geloof me. Het is alleen... **(John zwijgt)**

DAVE Moeilijk onder woorden te brengen.

JOHN Ja... bijzonder...

DAVE We zijn onder elkaar John. De dames tafelen voorlopig nog na, spreek vrijuit, maak van je hart geen moordkuil.

JOHN Het heeft te maken met... Mijn God, hoe moet ik je dat nu vertellen Dave ? **(Na een kleine pauze)** Het heeft te maken met het krantartikel over die moord in Salisbury.

DAVE Je bedoelt... die moord op die eenendertigjarige vrouw ?

JOHN Ja... Alice H... Alice Hunter. Een aantal jaren geleden, het zullen er drie zijn geweest, was ik te gast op een party van collega uitgevers. Het was een saaie aangelegenheid en op het moment dat ik van plan was op te stappen, verscheen er een jonge vrouw. Ze was oogverblindend, van een schoonheid die niet van deze planeet was. Ik besloot nog even te blijven en nadat ze enkele mensen begroet had en de nodige beleefdheden waren uitgewisseld, stapte ze in mijn richting. Nadat we ons aan elkaar hadden voorgesteld haalde ik een dry-martiny voor haar en als vanzelfsprekend bleef ik haar de rest van de avond min of meer gezelschap houden. Ze vertelde me dat ze

schrijfster was en dat er een aantal korte verhalen in diverse weekbladen waren verschenen. Ik herinnerde mij ooit wel eens iets van haar gelezen te hebben. Op dat moment, zo vertelde ze, was ze bezig met het schrijven van een boek en had het manuscript nagenoeg voltooid. Ze was nu op zoek naar een uitgever. Ik bood haar aan... nou ja, je begrijpt wel...

DAVE Het manuscript maar eens te laten lezen.

JOHN Ik gaf haar het telefoonnummer van de zaak en twee weken later belde ze om me te vertellen dat ze het manuscript naar mijn privé-adres had opgestuurd en dat ik het binnenkort zou ontvangen. Ik beloofde haar dat ik het zou lezen en dat ze zo spoedig mogelijk van me zou horen.

DAVE Hoe was het manuscript ?

JOHN Hetgeen ze geschreven had, was van een dergelijke kwaliteit dat ik moeite had het hele manuscript tot het einde te lezen. Een zoetsappige romance over een jonge man en een geestelijk achtergebleven meisje. Een driestuiversroman, meer niet.

DAVE Hoe was het mogelijk dat een schrijfster van een dergelijk kaliber uitgenodigd werd op deze party ?

JOHN Ze was door het publiceren van haar korte verhalen geen onbekende in de wereld van uitgevers. Bovendien worden op dergelijke party's tal van schrijvers uitgenodigd, ook de minder getalenteerde.

DAVE Waren haar korte verhalen van dezelfde kwaliteit als het manuscript dat jij onder ogen kreeg ?

JOHN Verhalen waarvan er dertien in een dozijn gaan. Een man, een vrouw, een innige relatie die wordt verbroken, om dan tenslotte te eindigen in een happy-end.

DAVE Verhalen waar de romantiek vanaf druipt.

JOHN Er zijn talloze mensen die ervan smullen.

DAVE Onbegrijpelijk.

JOHN De wereld is hard Dave en dergelijke lectuur creëert de mogelijkheid een ogenblik weg te zwelgen in een wereld waarvan wij slechts kunnen dromen. Wat is er mooier voor een vrouw die vijf kinderen heeft grootgebracht en getrouwd is met een man die niets opwindends heeft, dan een ogenblik haar wereld opzij te zetten en in een zoetsappige droom vol romantiek te stappen ?

DAVE Geschreven voor de massa.

JOHN De massa vraagt en betaalt. Het zijn niet de auteurs van goede boeken die het grote geld opstrijken, het zijn de auteurs die achter hun type-machine verhalen schrijven over onwerkelijke romantische werelden. Broodschrijvers.

DAVE Je moest haar dus teleurstellen.

JOHN Exact. Een aantal dagen nadat ik het manuscript had gelezen heb ik haar gebeld en haar uitgenodigd voor een dineetje.

DAVE Hoe reageerde ze ?

JOHN Enigszins teleurgesteld. Ik vertelde haar dat het manuscript niet slecht was maar dat mijn uitgeverij aan een ander genre de voorkeur gaf. Wil je nog een cognac ?

DAVE Graag, Mary rijdt. En verder ?

JOHN **(John schenkt in)** Er volgde een tweede dineetje... een derde... en een uitnodiging bij haar thuis een glas wijn te komen drinken. De rest laat zich eenvoudig raden...

DAVE Je bent met haar naar bed geweest.

JOHN Ja en het is niet bij die ene keer gebleven.

DAVE Je hebt... je hebt een verhouding met haar ?

JOHN Al drie jaar. Is het niet absurd ? Een getrouwde vent die heimelijk zijn liefje bezoekt, die bovendien vijftien jaar jonger is, met haar naar bed gaat en tegenover zijn echtgenote doet voorkomen alsof er niets aan de hand is.

DAVE Wat ontzettend voor je kerel. Nu begrijp ik waarom je tijdens het diner af en toe afwezig was. Nog een wonder dat je je er zo doorheen hebt geslagen. Hoe heb je dit al die jaren vol kunnen houden John ? Heeft Jane nooit iets gemerkt ? Was ze nooit achterdochtig ?

JOHN Jane is voortdurend achterdochtig, maar dat heeft niets met liefde te maken. Het heeft te maken met het feit dat ze het niet kan verdragen dat er naast haar andere vrouwen zijn die ook aantrekkingskracht op mannen uitoefenen. Het is jaloezie dat zij niet voortdurend in het middelpunt van de belangstelling staat. Voordat ik Alice leerde kennen was ons huwelijk al lang niet meer wat ik me van een huwelijk voorstel. We hebben elkaar niets meer te zeggen, hebben ieder onze eigen slaapkamer en gaan zoveel mogelijk onze eigen gang. Jane houdt zich bezig met allerlei vrijwilligers activiteiten en ik ben druk met m'n werk. Onze levens zijn mijlenver uit elkaar gegroeid. Het doet pijn dat te moeten constateren, maar het is de waarheid en de waarheid moet je onder ogen durven zien Dave.

DAVE Ik was op de hoogte van het feit dat jullie huwelijk niet geweldig was, maar dat het zo erg was heb ik nooit vermoed.

JOHN Het leven is één groot toneel Dave en wij zijn de acteurs die elke dag weer roepen haal het doek maar op dan spelen we ons spel ! Het spel van leugens en bedrog, het spel der schone schijn.

DAVE Hebben jullie er nooit aan gedacht uit elkaar te gaan ?

JOHN Natuurlijk hebben we daar over nagedacht en we hebben er zelfs over gesproken, meer dan eens. Maar als je zolang bij elkaar bent is het zetten van een dergelijke stap niet eenvoudig. Daar komt bij dat we elkanders nabijheid uitstekend verdragen. We hebben geen grote conflicten, schreeuwen niet tegen elkaar, gooien niet met serviesgoed nee... we zijn alleen uit elkaar gegroeid en hebben weinig of geen gezamenlijke interesses meer.

DAVE Dit is toch geen basis om een huwelijk voort te zetten John ?

JOHN Daar heb je gelijk in, maar is het een basis om uit elkaar te gaan ? In al die jaren is de gemakzucht erin geslopen. We vallen elkaar niet al te zeer lastig en dat heeft zijn voordelen.

DAVE En Jane ?

JOHN Er zijn talloze vrouwen die aan de ene kant het voordeel van een gelukkig huwelijk genieten, maar aan de andere kant zich niet die luxe kunnen permitteren waarmee Jane zich dagelijks omringt. Ze heeft haar eigen inkomen en dat is meer dan het gemiddelde.

DAVE Maar Jane werkt niet voor zover ik weet.

JOHN Om een inkomen te hebben hoef je niet te werken Dave. Wanneer de echtgenoot een eigen bedrijf heeft en hij bereid is zijn echtgenote op de loonlijst te zetten, ontvangt zij aan het eind van de maand keurig en zoals het hoort haar salaris, zonder dat ze daarvoor hoeft te werken. We zijn onder huwelijkse voorwaarden getrouwd en één van de voorwaarden is dat Jane bij een scheiding geen enkel recht heeft met betrekking tot de inkomsten uit mijn bedrijf noch uit mijn privé vermogen, dat, zoals je weet niet onaanzienlijk is. Dit zou betekenen dat ze haar maandelijkse inkomen verliest en werk zal moeten zoeken. Je begrijpt dat Jane er dus allerminst bij gebaat is zich van mij te laten scheiden.

DAVE En in geval van overlijden ?

JOHN Je bedoelt wanneer ik eerder dan haar zou sterven ?

DAVE Ja, wat gebeurt er dan met het bedrijf ?

JOHN In dat geval valt het bedrijf in handen van Jane.

DAVE Voor zover ik geïnformeerd ben heeft Jane geen enkele affiniteit met het bedrijf.

JOHN Dat klopt en omdat ik bang ben dat ze de zaak ten gronde zal richten heb ik ook hiervoor mijn maatregelen genomen. Jane wordt, wanneer ik kom te overlijden, de nieuwe directrice maar is contractueel verplicht het bedrijf onmiddellijk over te doen aan de firma Andersen. Andersen zal haar dan voor een vorstelijk bedrag uitkopen en haar vervolgens op de loonlijst zetten.

DAVE Is Andersen bereid het bedrijf over te nemen als het eenmaal zo ver mocht zijn ?

JOHN Liever vandaag dan morgen. Alles is reeds contractueel vastgelegd.

DAVE Als ik het goed begrijp zit Jane op rozen indien jij zou komen te overlijden ?

Ze wordt uitgekocht, ontvangt daarvoor een niet onaanzienlijk bedrag en wordt bovendien op de loonlijst gezet.

JOHN Exact.

DAVE Dat Jane niet zou willen scheiden is me duidelijk. Maar ik kan me niet voorstellen dat jij die stap niet zou willen zetten.

JOHN Gemakzucht Dave, meer niet. Bovendien wie garandeert me dat ik bij een andere vrouw die vrijheid geniet die me thans ten deel valt.

DAVE Wie zegt dat je na een scheiding met een andere vrouw gaat samenwonen ?

JOHN Ik ben er de man niet naar om alleen te blijven Dave, ik moet een vrouw om mij heen hebben. Ik moet er echter niet aan denken een vrouw te treffen die me in alles bedisselt en controleert.

DAVE In een huwelijk als dat van jullie kan ik me voorstellen dat je afspraken met elkaar maakt.

JOHN Afspraken ?

DAVE Dat je elkaar met betrekking tot de andere sekse volkomen vrij laat.

JOHN Een soort lat-relatie ?

DAVE Bijvoorbeeld.

JOHN Ik heb je gezegd dat Jane jaloers is en bang is het middelpunt te verliezen. Nee Dave, dit zou niet bevorderlijk zijn voor de sfeer hier in huis. Ik heb zo mijn avontuurtjes en het is omwille van de verstandhouding beter dat ik daarover zwijg.

DAVE Jane denkt niet aan scheiden, jij bent gemakzuchtig en bang dat je in je vrijheden zou worden beknot indien je een andere vrouw treft met wie je door het leven zou gaan en zo blijft alles bij het oude.

JOHN Zo blijft alles bij het oude. Het heeft iets vertrouwds Dave en mensen storten zich nu eenmaal niet graag in onzekerheden.

DAVE Jane wist niets van je verhouding met Alice ?

JOHN Nee, dat wist ze niet.

DAVE Heeft ze niets aan je gemerkt toen je dat kranteartikel onder ogen kreeg ?

JOHN Ze merkte dat ik me niet op m'n gemak voelde en heeft naderhand gevraagd of het met dat artikel te maken had.

DAVE Wat jij natuurlijk ontkende.

JOHN Uiteraard. Ik zit in een moeilijk parket Dave... een zeer moeilijk parket.

DAVE Verklaar je nader John.

JOHN Ik vertelde Jane dat ik gisteravond een vergadering met een zakenrelatie heb gehad, een zekere meneer Tools uit Hamilton en dat ik tegen twaalfen weer thuis was. Ze sliep al en heeft me niet thuis horen komen.

DAVE Je wilt me vertellen dat je die meneer Tools helemaal niet hebt ontmoet ?

JOHN Ik heb hem wel degelijk ontmoet... eergisteravond. Gisteravond ben ik naar Salisbury gereden.

DAVE Naar Alice.

JOHN Er waren de laatste weken wrijvingen tussen ons ontstaan. Alice begon er steeds meer op aan te dringen dat ik me van Jane zou laten scheiden om dan met haar verder te gaan. Je moet weten dat Alice een mens is... een mens was... die graag regelde en ik absoluut niet van plan was met haar samen te gaan wonen... mijn vrijheid, weet je...

DAVE Ik begrijp het.

JOHN We hadden samen gekookt, heerlijk gegeten en toen we later op de avond op de bank zaten begon ze er weer over. Na enige tijd waren we verstrikt in een soort welles-nietes-discussie waarbij het steeds heftiger toe ging. Op een gegeven moment stond ze op, pakte een schemerlamp en smet die door de kamer. Als een ontevreden puber stond ze daar en stampte met haar voet op de grond, terwijl de schemerlamp in duizend stukken lag. Ik ben opgestaan en ik heb... ik moet een ogenblik m'n verstand verloren hebben Dave...

DAVE Mijn God... John !... **(Deur gaat open en Jane en Mary komen lachend binnen)**

JANE Wat zitten jullie sip te kijken, is er iets aan de hand ?

JOHN Eh... nee... hoe kom je daar nu bij ?

MARY Als Dave te veel cognac drinkt wordt hij altijd melancholiek. Zijn vader begon vroeger na het drinken van een stevige borrel altijd te huilen en liet de wereldproblemen de revue passeren. Alles kwam aan bod, oorlogen, honger, natuurrampen. Na enige tijd verontschuldigde hij zich dan en ging naar bed. Bijzonder pijnlijk voor mijn schoonmoeder, die zich dan geen raad wist.

JOHN Dave heeft niet gehuild en over wereldproblemen hebben we niet gesproken Mary. Het was een heel interessant gesprek en ik ben blij dat jullie ons de gelegenheid hebben gegeven weer eens bij te praten. Wat jij Dave ?

DAVE Eh... ja... Ja, je hebt gelijk John... heel interessant.

JANE Dave lijkt me nog erg onder de indruk.

MARY Drink je cognac op dan gaan we naar huis Dave. Je moet morgenochtend college geven en je moet nog het één en ander voorbereiden.

DAVE Voorbereiden ?

MARY Daar was je vanmiddag niet aan toe gekomen vertelde je me onderweg in de auto. Je zei niet zo laat naar huis te willen om nog wat te werken.

DAVE Je hebt gelijk, het was me even ontschoten. Nou... dan gaan we maar. **(Staat op en kijkt in zijn glas)** Werkelijk overheerlijke cognac John... werkelijk...

MARY **(Met een knipoog naar Jane)** Die, naar ik op het eerste gezicht kan oordelen, niet erg gunstig is gevallen.

JANE Jullie moeten gauw eens terugkomen, het was erg gezellig.

JOHN Laten we meteen een afspraak maken.

DAVE Ik eh... ik heb m'n agenda niet bij me... ik bel je nog...

JOHN Zoals je wilt Dave. Kom, we laten jullie uit. **(Gaan allen af. Na enkele ogenblikken komen Jane en John weer terug)**

JANE Hadden jullie zware gesprekken ?

JOHN Och... niets bijzonders eigenlijk.

JANE Dave leek me nogal onder de indruk van iets te zijn, hij was zo stil.

JOHN Het zal de cognac zijn die dat veroorzaakt had. Hij is nogal straf en hij had een paar glazen gedronken.

JANE Hoe voel jij je ?

JOHN Waarom vraag je ?

JANE Nou, na alles wat er vandaag is gebeurd.

JOHN Ik heb bij mijn weten alleen een aanrijding gehad, meer niet.

JANE Je was behoorlijk aangeslagen voordat de Porters kwamen.

JOHN Ik voel me redelijk op dit moment, dank je.

JANE Is er behalve die vervelende aanrijding nog iets dat je bedrukt ?

JOHN Ik zou niet weten wat.

JANE Je kunt er over praten als je daar behoefte aan hebt.

JOHN Er is behalve die aanrijding niets dat me bedrukt, dus ik zou niet weten waar ik over zou moeten praten.

JANE Als je dat zeker weet.

JOHN Ja Jane, ik weet het zeker.

JANE Goed, dan ga ik naar bed, ik ben moe en bovendien moet ik morgen op tijd op. Ik heb met Betty om half negen afgesproken, we gaan naar Southampton. Wat doe jij ?

JOHN Ik blijf nog even op.

JANE Welterusten John. **(Geeft hem een kus op zijn wang)**

JOHN Welterusten... en eh... maak je geen zorgen over mij. **(Jane af. John doet zijn jasje uit en zijn strikje af. Hij schenkt een glas cognac in en gaat op de bank zitten, zijn voeten op de salontafel. Na enkele ogenblikken gaat de telefoon)**

JOHN Met Carter... Mijn vrouw ?... Het spijt me die ligt al in bed. Kan ik de boodschap doorgeven ?... U wilt mij spreken ?... U vroeg naar mijn vrouw... Ja ik ben alleen op dit moment... Met wie spreek ik overigens ?... Dat wilt U niet zeggen ?... Dan spijt het me maar dan heb ik geen behoefte met U te praten. Goedenavond. **(Legt op. Meteen daarop gaat de telefoon weer)** Hallo ?... Ik heb U gezegd niet met U te willen praten als U niet bereid bent Uw naam te zeggen... Maar... wie bent U in hemelsnaam ?!... U denkt toch

zeker niet dat ik aan de eerste de beste die mij belt en die bovendien anoniem wenst te blijven allerlei informatie verstrek ?!... Wat zegt U ?... Ik heb er van gehoord ja... Ik las het vanmorgen in de krant. Waarom belt U ?... Zo... interessant... Mevrouw, ik denk dat U zich vergist, U moet mij verwarren met iemand anders... Nogmaals mevrouw, U heeft het verkeerde nummer gedraaid... Carter, ja dat klopt... Wat zegt U ?... U wilt mij onder vier ogen spreken ?... Ik heb niet de minste behoefte U te ontmoeten... Ik hoop dat U bij Uw volle verstand bent om te beseffen wat U daar zegt ?!... Dat ik de hoorn niet op de haak gooi is te wijten aan het feit dat ik nieuwsgierig van aard ben en benieuwd ben wat U mij allemaal nog meer gaat vertellen... Wat ?!... Bij mij thuis ?!... Mevrouw, doet U mij een plezier alstublieft, ik pieker er niet over !... Nee, mijn vrouw is morgenochtend niet thuis... Wat zegt U ?... Eén moment, daar moet ik m'n agenda voor raadplegen. **(Legt de hoorn naast het toestel, staat op en ijsbeert door kamer)** Als U werkelijk denkt hiermee iets te kunnen bereiken dan wil ik U ontvangen, maar ik zeg U dat het tegen m'n principes ingaat te praten met iemand die... Goed, morgenochtend half tien. **(Legt op en staart voor zich uit)**

DOEK EN EINDE VAN HET EERSTE BEDRIJF - DERDE SCENE